

ENERJİ SORUNU ve DEVLET

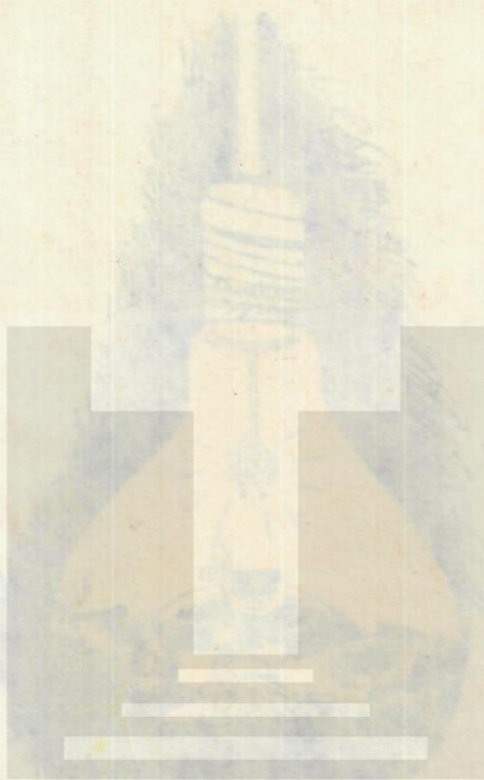
TİB TÜM
İKTİSATÇILAR
BİRLİĞİ

RESİMLİ
EĞİTİM
DİZİSİ **12**

ENERJİ SORUNU

VS

DEVLET

TÜSTAV

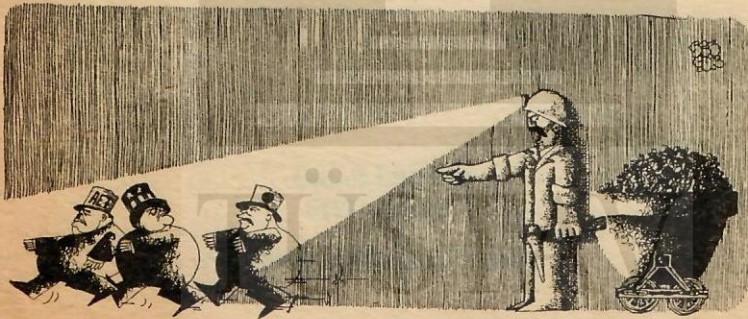

96/7371

ENERJİ SORUNU ve DEVLET

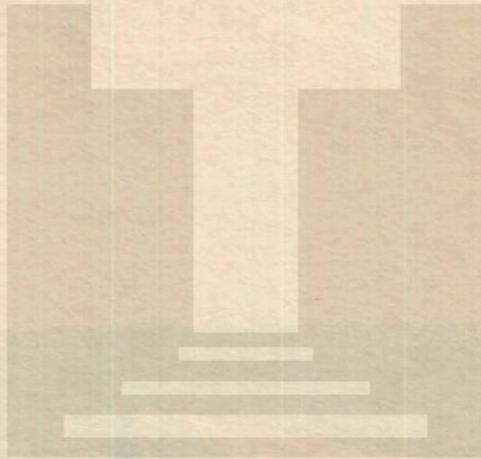
TÜSTAV
İŞÇİ VE SOL HAREKET
KÜTÜPHANESİ

Satın No : 9
Kıf : 6

TÜM İKTİSATÇILAR BİRLİĞİ YAYINLARI
RESİMLİ EĞİTİM DİZİSİ No: 12

İsteme adresi: Karanfil Sok. 14/10 Kızılay- ANKARA

BİRİNCİ BASKI
Ağustos 1978

Baskı: Altuğ Ofset, ANKARA

TÜPGAZ YOK!

O akşam Zehra hanım oldukça telaşlı sağa sola koşturup duruyordu. Akşam yemeğe konukları gelecekti. Mutfaktan oturma odasına, oradan hole geçiyor, bir yandan da söylenip duruyordu: "Allah kahretsin! İki aydır bugün gelecek, yarın gelecek diye oyalayıp duruyorlar; bari bu kez bulabilse bizimki. Adamcağız da allahın günü kuyruklarda beklemekten bir hal oldu bu yaşlı haliyle"

Beş-on dakika sonra kapı açıldı. Elinde gaz tüpüyle emekli memur Ahmet bey girdi içeri. "Yok!Yok! Yine yok hanım" dedi belini tutarak "tam 6 saattir kuyruktaydım, lanet olsun!"

Zehra hanım boş tüpü alıp mutfağa geçti. Bir yandan gaz ocağını pompalarken bir yandan da kızgınlığını belli etmemeye çalışarak "Sağlık olsun bey, sen uzan biraz, rahatına bak" dedi.

Gerçekten de son günlerde tüpgaz yokluğu kendisini olanca gücüyle hissettirmiş, tüpgaz bayileri önündeki kuyruklar alabildiğine uzamıştı. Hava kararmaya başladığı sıralarda bir de yağmur yağmaya başladı. Zehra hanım arada bir camdan dışarı bakıp sokaktan geçenleri izliyordu, konuklarını iyi ağırlamalıydı. Ali ile Ayşe evlendiklerinden bu yana ilk defa geleceklerdi, hiç olmazsa iyi bir akşam yemeği ikram etmeliydi.

Küçük odanın kapısı açıldı: "Bir şeye ihtiyacın var mı teyze?" diye sordu Ercan. Zehra hanım gülümseyerek "Hayır, evladım, galiba yapılacak başka pek iş kalmadı, yalnız istersen şu masayı şöyle alalım ki yemek yerken televizyonda haberleri de izleyebilelim" dedi. Ercan, Zehra hanımın yeğeniydi. Bu yıl ünivesiteyi bitirecekti. Sınavlara daha iyi hazırlanabilmek için bir haftalığına Zehra hanımlarda kalıyordu.

Akşam yirmi sularıydı, kapı çalındı Ercan açtı. "Hoş geldiniz" dedi. Gelenler Ali ile Ayşe'ydi. Hep beraber içeri geçtiler. Ahmet beyle Zehra hanım da konuklarla selamlaştılar. Karşılıklı hal hatır sormalarla dakikalar ilerledi.

Ali ile Ayşe bir dokunma fabrikasında çalışıyorlardı. Bilinçli kararlı devrimci işçilerdi. Geçen yılki altı ay süren grev süresince kavganın en ön saflarında yer almışlardı.

Zehra hanım sofrayı hazırlamak için mutfığa yönelirken Ayşe de ona yardıma gitti. Ahmet bey de Ali'ye azan romatizmaları ile ilgili birşeyler anlatıyordu.

YİNE ELEKTRİKLER KESİLDİ!

Sofra hazırlandı. Oturdular, o da nesi! Birden ışıklar kesilmez mi "Hay Allah kahretsin!.." diye bağırdı Zehra hanım. En çok da o kızıyordu bu sık sık elektrik kesilmelerine. Kadıncağz bu yüzden hiç alışkanlığı olmadığı halde ağzından "allah kahretsinler" eksik olmamaya başlamıştı. Üstelik, böyle kırk yılda bir görebildikleri dostlarının olduğu bir akşamda sırası mıydı bu kesilmenin?

Zehra hanım derhal mutfığa koşturdu iki elinde mumlarla döndü "Nedir bu allahaşkına, herşeyin ateş pahası olması yetmezmiş gibi aradığını parasıyla da bulamazsın. Ah, Ali evladım tam iki aydır evde tüpgaz yok. Bu da yetmezmiş gibi şimdi de şu elektrik kesilmeleri doğrusu ne yapacağımı şaşırđım kaldım". Kafasını salladı Ayşe " Haklısın teyze kuyruklar sadece tüpgazla kalsa iyi, mazot yok, benzin yok, kış geliyor kömür yok, yok da yok. Bu elektrik kesilmeleri arada bir bizim fabrikada da oluyor. Patronun yüzünü göreceksiniz deliye dönüyor, kessen kanı akmaz vallahi, burnundan soluyor herif".

"Nasıl solumaz" diye karşılık verdi Ahmet bey "Geçenlerde İşveren sendikalarının Genel Kurulu vardı. Enerji de enerji diye bağırıp durdu-

lar herifler; televizyon da izlemedin mi? -Bir saatlik elektrik kesintisinden 105 milyon liralık zarara uğruyoruz, tez elden devlet tedbirler alsın, yeni santraller kursun, petrol arama seferberliğine girilsin, yeni rafineriler inşa edilsin- diye bağırışıp durdu göbekli dazlak kafalı biri, "küçük dağları ben yarattım" der gibi bakıyordu şöyle üstten üstten". Gülüştiler.

"Görüyorsun ya amca" dedi Ali "kendi kendilerini nasıl ele veriyorlar. Demek ki patronların biz işçilerden sadece bir saatte sömürdükleri kendi hesaplarına göre 105 milyon lira. Bu rakamı 8 saatle çarparsak 840 milyon lira eder. Dikkat edin, bu rakam 8 saat çalışıldığı taktirde ve patronların hesabı. Halbuki 8 saatin üstünde çalıştırılan binlerce işçi var bugün Türkiye'de".

Zehra hanım çorba kaselerini kaldırıp, hazırladığı diğer yemeklerden tabaklara koymağa başladı "Canım artık baksanıza reklamlara bile konu oldu enerji sıkıntısı; yok, üç lambadan birini üfle; yok, ampul niye 100 mumluk; yok, fırının düğmesini niye o kadar çok çevirdin daha neler neler. Allahışkına bizim tükettiğimiz elektrik ne olur ki, şunun şurasında iki ampul, ütü, televizyon bilemedin bir de çamaşır makinası. Evlerde kullanılan elektrik bu kadar çok mu ki?"

Ercan önce Zehra hanımdan tuzluğu istedi sonra "Ah teyze ah sen bu patronları yani sermaye sınıfını bir bilsen, gözü doymaz bu heriflerin. Elinden gelse şu elektriği bile çok görecek sana. Halbuki bugün Türkiye'de elektrik enerjisi tüketiminin %76'sı sanayiye harcanırken geri kalan %24'ü resmi daireler, sokak aydınlanması ve ticarethaneler ile evlere kalıyor. Sanayinin dışındaki bu kesimde evlerin payı %5'i bile bulmaz. Ama patronların enerji derdi öylesine büyük ki, evlere düşen bu paya bile el atma cüretini gösteriyorlar".

"Kaldı ki Türkiye'de-konutların %50'sinin elektriği yoktur, köylerin %70'ine daha elektrik gitmemiştir." diye ekledi Ali. Ercan; Bu gidişle de gideceğe pek benzemiyor. Az önce bir ödev hazırlıyordum, kendisini "halkçı" diye tanıtan hükümetin 1978 yılı programına baktım; elektrik

enerji yatırımlarının sadece %5'i kent ve köy elektrikleşmesine ayrılmış. Allah bilir bu %5'den de köylere kısmet olur mu olmaz mı. Bir de -kalkınmayı köylerden başlatacağız- derler". "Bir şey daha var" dedi Ayşe "devlet elektriği sanayiye bize verdiği kadar yarı fiyat ucuz veriyor üstelik"

YA PETROL DİRDİNE NE DEMELİ?

Ahmet bey masanın üzerindeki gazeteyi işaret ederek "baksanıza petrol rafinerilerindeki üretimde yarı yarıya düşmüş. Mersin'deki şu Mobil Oil, BP ve Shell'in elindeki Ataş rafinerisinde neredeyse üretimi durduracakmış". Yemek bitmişti sıra sofrayı toplamaya gelmişti.

Ayşe, Ercan'la birlikte Zehra hanıma yardım ederken bir taraftan da konuşmasını sürdürüyordu, "Petrol başlıbaşına bir dert, amca" dedi. "Sen işe gidecek otobüs için yağmurda, çamurda saatlerce beklerken sokaklar özel otomobillerden geçilmez, bir taraftan da tüpgaz tüketimi arttıkça artar." Zehra hanım atıldı: "Ayşe kızım tüpgazla petrolun ilgisine ki?" diye sordu. Ayşe "tüpgaz, daha doğrusu kısaca LPG dedikleri sıvılaştırılmış petrol gazı ham petrolden elde edilir, teyzeciğim. Ham petrol yerden çıkarılır, sonra rafinerilerde işlenir ve LPG, benzin, gazyağı, mazot, fuel oil, makina yağı, asfalt, nafta gibi ürünler elde edilir. İşte bu ürünlerin kullanıldığı alanlara baksan, bu ürünlerin tüketimi başını almış gidiyor, dur diyen yok".

Ali söze karıştı: "kim diyecek be Ayşe, hem hangi gerekçeyle. Sen fabrika sahibisin, yani fabrika senin. Orada sen karar verirsin. Eğer ucuz ve kullanışlı fuel-oil'i bulmuşsan niye çekecekmişsin kömürün isini, tozunu, değil mi ama?". Ahmet bey gözlüklerinin camını silerek "geçenlerde kahvede Nuri bey söyledi; tanırız mı çimento fabrikasının muhasibidir, onlar bile linyitten fuel-oile çevirmişler fabrikayı, eh artık devlet işletmesinde de herkes kolayına kaçıyor işin?".

O sırada ışıklar geldi "Oh nihayet!" diye sevince bağırdı Zehra hanım. "Kendini bu kesilmelere şimdiden alıştırmalısın, teyze" diye gülümsedi,

Ercan "geçen yılki elektrik açığı bu yıl iki katına çıkacakmış. Öyle ya-
zıyor bu yılın programında. Bu da sık sık kesintiler demektir."

Zehra hanımın canı sıkılmışa benziyordu. "Peki ama evladım, niye üre-
temezler yeterince elektrik enerjisi? Geçen yıl dayınlara giderken gör-
müştün Keban elektrik santralini. Ne güzel yerler yapmışlar, dünyanın
elektriğini üretiyor olmalı o santral. Onun gibi birkaç tane yapıp da kur-
taramazlar mı bizi bu kesintilerden? Üstelik elektriği bol üretsinler mut-
fakta da kullanırım, şu tüpgaz derdinden de kurtulurum hiç olmazsa."

"Haklısın teyze, yalnız o değil, yeterince üretilirse ısınma sorunumuz
da çözümlenir, işimize gücümüze de artık elektrikle işleyen tramvaylar-
la, trenlerle gider geliriz. Ne trafik derdi, ne hava kirliliği." diye ekledi
Ali.

"Ülkemizde aslında su yatakları da bol, kömürümüz de hatırı sayılır de-
recede çok, ama o güzelim sulardan gereğince yararlanamadığımız gibi,
kömürümüzde ya çarçur ediliyor, ya da toprağın altında yatıyor" dedi
Ayşe.

Ahmet bey, "Peki ama çocuklar, anlatın bakalım" diye gözlerini kısarak
sordu "niye bu böyle, kimlerdir, nelerdir bu işin önündeki engeller?"

"Bak amca, sorun sadece elektrik üretimi değil, sorunu enerji sorunu
olarak ele almamız gerekir" dedi Ercan. "Dur evladım beni bekle de şu
çaydanlığı mutfaktan buraya getireyim, vallahi çok meraklandım, dur
güzel evladım şimdi geliyorum" Zehra hanım ağır gövdesinden beklen-
meyen bir çeviklikle mutfığa yöneldi ve biraz sonra elinde, içinde şe-
ker, bardaklar ve çaydanlık olan bir tepsiyle döndü "Şimdi anlatabilir-
sin yavrum, ben de bu arada çaylarınızı koyayım".

ENERJİ DARBOĞAZININ NEDENLERİ NELERDİR?

Ercan çayını yudumlayarak devam etti, "evet, aslında sorunu enerji po-
litikası olarak ele almamız gerekiyor. Bugün enerji politikasını kim saptı-
yor? Diyelim elimizde petrol, kömür, su gücü ve odun-tezek gibi enerji
kaynakları var. Bunların her birinden ne kadar kullanmak gerekir? İşte

bu politikaya ilişkin kararları etkileyenler arasında Koç, Sabancı, Yaşar Holding, Sapmaz, Has, Eczacıbaşı, Transtürk Holding gibi tekeller olmakta. Daha açık söylemek gerekirse bu tekellerin emperyalizmle bütünleşerek kurdukları çarpık sanayide kullandıkları enerji kaynağı ve halkın kullanmasını istedikleri enerji kaynağı, tespit edilen enerji politikasının temelini oluşturmakta "O enerji kaynağı da petrol değilmi?" diye tamamladı Ayşe. "Evet, enerji tüketiminde petrolün payı yarı yarıya" dedi Ercan "Aslında böyle olması sözünü ettiğim tekkellerin çıkarı gereği. Baksanıza sokaklarda özel otolardan geçecek yer yok, tüpgaz tüketimi almış başını gidiyor yakala yakalayabilirsen. Ayrıca fabrikalarda herkes ucuz ve kolay diye petrol kullanıyor, karayolları geliştikçe asfalt gerekiyor, elektriğin üretiminde bile %35 oranında fuel oil ve motorin kullanılıyor. Artık herkes kalorifer yakıtı olarak petrolle ısıtıyor apartmanlarını. Şimdi bu yaza kar mı dayanır yani?"

PETROL TÜKETİMİNİ KİMLER KAMÇILIYOR?

Boşalan çay bardakları tekrar doldu ve Ercan konuşmasını sürdürdü "Demin de söylediğim gibi petrol tüketiminin bu kadar artmasından çıkarları olan kesimler vardır. Bunlar petrol tüketimini kamçulamak için ellerinden geleni yaparlar. Örneğin 1982 yılındaki araç sayısının 1 milyon 157 bin otomobile, 322 bin kamyonu ve 50 bin otobüse ulaşacağı tahmin ediliyor. Bu araçları, ülkemizde emperyalizmle bütünleşmiş otomotiv sanayiindeki tekeller montaj yoluyla üretmektedirler. Yani aracın yapımındaki parçaların büyük bir kısmı yurt dışından gelen tekel fiyatlarıyla ithal edilmekte ve ülkemizde bu parçalar birbirine eklenerek piyasaya sürülmektedir. Bunları yapanlar ise Fiat, Massey-Ferguson, Ford, Renault, MAN, Mercedes, Bussing gibi çokuluslu otomotiv sanayii tekkelleriyle bütünleşerek kurulan Tofaş, TZDK, Türkiye Otomotiv Endüstrisi, Otosan, BMC, Oyak-Renault, MAN, Otomarsan gibi yerli tekel lerdir. Bu tekellerin yerli ortakları ise Koç Holding, İş Bankası, Mengerler, Kadir Has, Ercanlar gibi emperyalizmin ülke içindeki uzantılandır. Devlet ise Makina Kimya Endüstrisi, Ziraat Bankası, Şeker Fabrikaları A.Ş. gibi devlet işletmelerini yukarıda sözü edilen şirketlere ortak ederek emekçi halktan toplanan kaynakları tekelere aktarmaktadır."

Zehra hanım, "E, evladım 1 milyonun üzerinde motorlu taşıt var, giderek de artacak diyorsun. Bu kadar taşıta dünyanın mazotu, benzini gerek değil mi ama?" Ali: "Haklısın teyze, ama bu durum bu işten milyonlar vuran otomotiv sanayi tekellerinin umurunda değil. Onlar sadece; -biz üretiriz, satarız, paramızı da alırız- diyorlar".

"Sorun, çarpık bir otomotiv sanayiinin gelişmesiyle kalmıyor ki diğer taraftan uzunluğu 36 bin kilometreyi bulan bir karayolu var. Bu karayollarının artan asfalt ihtiyacı var. Bunun içinde petrol gerekli" diye ekledi Ayşe.

Ali "Bir taraftan emperyalizmle bütünleşmiş tekellerin lehine, ülkemizi emperyalizme daha çok bağımlı kılan çarpık otomotiv sanayii ve buna bağlı olarak karayolu taşımacılığı gelişirken demiryolları etkin bir işleyişe kavuşturulamıyor. Ulaştırma için ayrılan kaynaklar ağırlıkla karayollarına yatırılıyor, karayolları taşımacılığı belli bir azınlığın yararına geliştirilirken Devlet Demiryollarına olan talep azalıyor ve bu kuruluş her faaliyet yılını büyük zararlarla kapatıyor"

"Dediğin gibi, trenlere talep azalıyor" dedi Zehra hanım. "Halbuki bundan 20-30 sene önce trene rağbet vardı. Ahmet amcanız da beni babamın evinden düğün sonrası trenle getirmişti.. ah ah! neydi o günler, halbuki geçen yaz bizim kızı görmeğe gittik Samsun'a trenle. Ayol bombostu kompartmanlar, inanın içim burkuldu." Ercan "haklısın teyze bu gün Türkiye'de 985 lokomotif, 30 elektrikli tren, 27 mototren var ama yolcu taşımacılığının ancak %2,5'u, yük taşımacılığının ise %18'i demiryolu ile yapılıyor. Oysa yapılan araştırmalara göre karayolu ile 1 ton yükü bir kilometrelik mesafeye taşımak için gerekli yakıt, demiryolunda gerekli olanın tam 10 kat üzerinde. Yani bir kilometre uzakta bir yere 1 ton yükü kamyon ile taşırsan 10 litre benzin yakarsın tren ile taşırsan 1 litre benzin yakarsın. Bu oran yolcu taşımacılığında daha fazla, tam 12 kat, düşünebiliyor musunuz?"

"Dışa bağımlılık, enerji sorunu, çevre kirlenmesi bunlar hepsi bir yana da şu trafik meselesine ne demeli allahaşkına ?" diye söze karıştı Ahmet bey "Geçenlerde bir gazetede okudum 1955'den bu yana kilo-

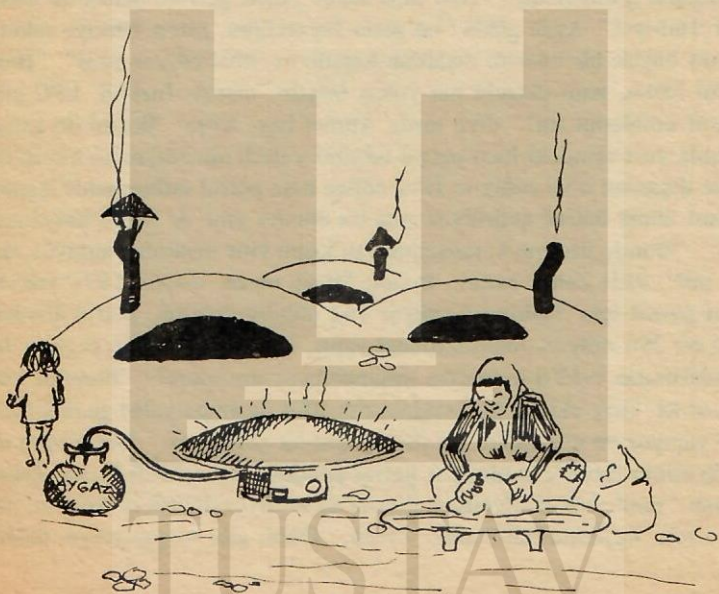
metre başına düşen taşıt sayısı 2408'den 25 bine çıkmış. Yine aynı seneler arasında trafik kazalarında ölenlerin sayısında 1250 kişiden 5250 kişiye, yaralı sayısı ise 8500 den 28 bine çıkmış. Aklımda yanlış kalmadıysa trafik kazalarından Türkiye'nin maddi kaybı ise 4 milyar TL'nin üzerinde olmuş". "Öyle amca, ençok da otomobil kazası olmuş" dedi Ayşe "kaza yapan taşıtların %48'i otomobil, %18'i otobüs, %18'i de kamyonmuş. Gerçi eğitimsizlik de bu kazalara bir neden ama bence en büyük etken bu çarpık ulaştırma politikası".

"Ah ah bir taraftan can kaybı, bir taraftan mal kaybı, başıboşluk-sömürü almış yürüyor desenize" dedi Zehra hanım. "Evet teyze ve hep bunlar bir avuç tekelin kasaları daha çok dolsun diye oluyor" dedi Ali.

"Bir dadıka çocuklar" dedi Ahmet bey "bu işten karlı olan tekerlek lastik tekellerini unuttunuz, hani şu Cinciratto Pirelli, Fisk, bir de 'ulusal lastik' değil mi ama?" "Çok doğru amca" dedi Ercan "ülkemizdeki bu çarpık enerji politikasında karayolu taşımacılığını, dolayısıyla petrol kullanımını en çok isteyenlerden bir kesim de lastik tekelleri. Biliyorsunuz bunlar Goodyear, Tatko, Garanti Bankası, İş Bankası, Vehbi Koç ve Eli Burla'ya ait Türk Pirelli lastikleri; sonra U.S.Rubber Company, TSKB, Yapı ve Kredi Bankası ve Vehbi Koç'a ait olan Uniroyal ile Sabancı Holding'e ait Lassa tekelleridir. Üstelik bu tekellerle, lastik üretiminde kullanılan kauçuk ve karbon siyahı maddeleri bir devlet işletmesi olan Petkim tarafından satılmakta ve satış fiyatı bilinçli bir şekilde devletçe düşük tutulmaktadır."

Zehra hanım: "Desenize Türkiye'de otomotiv sanayiinin gelişmesi, bunun için de petrol tüketiminin kamçılanması en çok yine bu tekellerin işine geliyor." Söze bu kez Ahmet bey karıştı "Peki ama devlet bu gidişe müdahale edemez mi?"

Ayşe güldü, "Haddine mi düşmüş, sen hiç köpeğin sahibini ısırdığını gördün mü, amca? Devlet kimin devleti ki müdahale etsin? Devlet ne zaman müdahale eder biliyor musun? Ne zaman ki hakim sınıfların sistemi çıkmazlara girer, işlemekte zorluk çeker, sistem bozulacak gibi olur,

devlet o işe müdahale eder, sistemi kurtarır, sistemin tekerleklerini döndürecek imkanları sağlar. Kurtarılan sistem, egemen sınıfların emekçi sınıf ve tabakaları sömürmeleri temeli üzerinde yükselen bir sistem olduğundan, bu müdahaleler yine egemen sınıflara yarar. Demin sözünü ettik, dedik ki, otomotiv sanayiinde bizzat devletin ortaklığı var. İkincisi, lastik tekellerine devlet ucuz hammadde sağlıyor. Bütün bunların üstüne, petrol tüketiminin bu kadar yüksek olmasını devlet, petrolü petrol kullananlara ucuza sağlayarak kendisi kamçılıyor". "Yahut ta şöyle demek daha doğru; devlet üzerinde söz sahibi olan hakim sınıflar devlete-petrolü ucuz sağla, ama nasıl sağlarsan sağla- demektedirler" diye ekledi Ali.

DEVLETİN GÖREVİ UCUZA PETROL SAĞLAMAK!..

"O nasıl oluyormuş evladım" diye hayretle sordu Zehra hanım, "Evet teyze" dedi Ali "Türkiye bugün petrolü en ucuza tüketen ülke. Tüm Avrupa ülkeleriyle karşılaştırdığında en ucuza petrol tüketiminin Türkiye olduğunu görüyorsun" "Peki ama niye? yoksa petrolü ucuza mı üretiyor Türkiye?" Ayşe güldü "ne gezer teyzeciğim, zaten Türkiye tüketiminin büyük bir kısmını dışardan karşılıyor, ithal ediyor yani". "Hangisini kızım, ham petrolü mü yoksa benzin, mazot, fuel-oil, LPG gibi petrol ürünlerini mi?" diye sordu Ahmet bey, Ayşe: "İkisini de amca, aslında yurt içindeki ham petrol üretimi yeterli olmadığınran büyük ölçüde dışardan ithal ediliyor. İthal edilen ham petrol rafinerilerde işlenip petrol ürünü haline getiriliyor ama bu ürünler yine de talebi karşılamıyor". "Bunun üzerine karşılanamayan kısım yine dışarıdan alınıyor, değil mi?" dedi Zehra hanım. Ercan: "Evet teyze, mesela 1977 yılında ham petrol için Türkiye 1 milyar 162 milyon dolarlık, petrol ürünleri için ise 294 milyon dolarlık ithalat yaptı. Tek başına petrol, toplam dış alımlarımızın %22'si oranında, düşünebiliyor musunuz?" "Bununla kalmıyor ki" diye ekledi Ali "taşımacılık işini de emperyalist gemi şirketleri yapıyor ve masraflara bir de taşımacılık ekleniyor." "Ama yine de maliyetinin üstünde satılmıyor petrol ürünleri" diye ekledi Ercan. Zehra hanım "nasıl yani maliyetinin altında mı satılıyor demek istiyorsun" diye sordu, kaşlarını kaldırarak. Ercan: "Onun gibi birşey teyze, devlet

sübvansiyonu diyorlar. Devlet, sözümona petrol kullanan halkımıza iyilik olsun diye petrolü ucuza satıyor. Petrolü maliyetinin altında piyasaya sürüyor, aradaki farkı da Akaryakıt İstikrar Fonu denen bir fondan karşılıyor".

Ayşe: "yanılmıyorsam bu fon, kaynaklarını hazineden sağlıyor, değil mi?" diye sordu. "Yalnız hazine mi, geçen yıl yani 1977'de memurlardan kestikleri MEYAK kesintilerini de bu işte kullandılar. Buna rağmen 1976'da 2.5 milyar TL. olan fon açığı 1977'de kaçta çıktı biliyor musunuz, tam 14 milyar TL.sına ya!.." "Vay canına böyle şey olur mu, evladım?" diye hayretle bağırdı, Zehra hanım. "Sen kalk, devlet babanım, size eğitim, sağlık hizmetleri sağlayacağım, memleketin yönetimi için gerekli harcamaları yapacağım diye halktan vergiler topla, dar geliri memurun MEYAK diye maaşının şurasından burasından kes dur, sonra da halka ucuz petrol diye, petrol tüketimini kamçıla, bir avuç zenginin kasalarını doldur, ne biçim iş bu?" Hep birlikte güldüler. "Yalnız bununla kalmıyor ki" dedi Ercan "sen bir de tüpgaz sorununda dönen dolapları dinle"

TÜPGAZDA DÖNEN DOLAPLAR

"1965'den 1978'e kadar LPG (tüpgaz) tüketimi tam 14 kat artmış" dedi Ercan, Alımet bey "nasıl artmaz, doğunun en ücra köşelerinde bile halk tüpgaz kullanmaya alıştırmıştır. Geçenlerde kahvede anlattılar da şaşırıldım kaldım. Patronlar tüpgaz tüketimi artsın, dolayısıyla kendi kazançları da artsın diye ekmek pişirilen saçın altına bir ısıtıcı yerleştirmişler. Şimdi şöyle; tüpgaza bağlı bir ısıtıcı ve onun üzerinde ekmek sacı. Eskiden odunla, tezekle ısınan saç şimdi LPG ile ısıtılacakve ekmek onun üzerinde pişirilecek. Vallahi bu kadarını ummazdım. Bu gi-dişle iki yıla kadar o 14 kat 30 kata varır muhakkak!"

Ercan, "LPG de, benzin, mazot, fuel-oil gibi sübvansiyeye ediliyor, yani fiyatı maliyetinin altında tesbit ediliyor ve aradaki fark hazineden karşılanıyor. Ülkemizdeki ham petrol üretiminden sağlanan LPG, tüketimi karşılayamıyor ve her yıl dışarıdan LPG ithal ediliyor. Hem bakın nasıl?"

Devlet, tonunu 165 dolardan aldığı LPG'yi 16 tane özel dağıtıcı firmaya 45 dolardan satıyor. Bu dağıtıcıların hepsi de ev ve mutfak eşyası imal eden emperyalizmle bütünleşmiş tekellerdir. Mesela teyze senin mutfağındaki ocağın markası ne?" diye sordu Ercan. "Aygaz" diye cevap verdi Zehra hanım. "Bak, işte Aygaz dağıtıcıların en büyüğü. Bir kısmı Koç Holdingin bir kısmı ise ülkemizde faaliyet gösteren bir petrol tekeli Mobil Oil'in. Bunlar, hem tüpgazı devletten ucuza alıp tüplere doldurup satarlar hem de tüpgaz kullanan ev eşyalarını yani fırınları, ocakları yaparlar."

Ayşe, "ben başka bir örnek vereyim" dedi. "Mesela bu dağıtıcıların bir diğeri büyüğü İpragaz'da ben bir yıl çalıştım. Oradan biliyorum. Firmanın %49'u bir devlet işletmesi olan Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın; %51'i ise Muhittin Evroka diye bir adamın. Bu firma, aynı zamanda ocak, fırın gibi ev eşyaları da yapar, ve 1977 yılındaki ev aletleri satış toplamı 201 milyon evet tam 201 milyon TL'ne ulaşmıştır. Ayrıca aynı firma %75 sermaye ile EVAS ev aletleri limited şirketine ve 1977 yılı ortalarında kurulan TÜPSAN tüp imalat sanayiine ortaktır. Bu firmanın 1977 yılındaki "resmi" karı ise 60 milyon lira olmuştur."

"Oldu olacak bir örnek de ben vereyim" dedi Ali. "Bizim evdeki ocak da Likitgaz marka. Şimdi bu likitgazın sahibi Transtürk Holding. Yine bu Holding'in bizim fabrikanın orada EVSAN diye bir ev eşyaları fabrikası var. mobilgaz da, Mutfakgaz da, Milangaz da hep aynı".

"Desenize adamlar bir yandan tüpgaz tüketimini kamçılıyorlar, bunu yaptıkları da bol bol fırın, ocak vs. satıp dünyanın parasını vuruyorlar" dedi Zehra hanım. "Olan da bizim gibi emekçi halk kesimine oluyor, kendi paramızla rezil ediyoruz. Hem fırın, ocak alıyoruz dünyanın parasını vererek, sonra da tüpgaz bulacağız diye kuyruklarda saatler boyu bekle dur, kışta soğukta" dedi Ahmet bey. Ercan "Evet amca, ne yazık ki öyle ve bu işleyişin koruyucusu ve besleyicisi de senelerce devlet babası diye bize yutturulan hakim sınıfların devleti" dedi.

"KAT KALORİFERLERİ KULLANINIZ!"

Ahmet bey derin bir iç çekti ve "Bir de kaloriferlerde yakıt diye kullanıyorlar değil mi fuel-oili?" diye sordu. "Evet amca son zamanlarda özel olarak rafineriler bir de 'kalorifer yakıtı' diye bir ürün üretiliyorlar. Herkes de kolay taşıyor, kullanışlı diye apartmanlarını bu petrol ürünüyle ısıtıyor. Bir de son zamanlarda birşey ortaya çıktı, muhakkak reklamlarda izlemiştir Simtel kat kaloriferleri". "Tamam tamam hatırladım" dedi Zehra hanım, "ne olmuş Simtel'e?". "Bu türden kat kaloriferleri de petrol ürünüyle çalışır teyze. Simtel'in üreticisi de Koç. Düşün bir kere herkes oturduğu daireye bir kat kaloriferi almaya kalkışsa adam dünyanın radyatörünü satacak. Petrolden yana pek bir endişesi yok, nasılsa devlet sağlıyor, üstelik de ucuza sağlıyor. Satılın Simteller, gelsin paralar anlayacağın."

"Canım hangi taşı da kaldırsan altından bu Koç, Sabancı, Yaşar Holding, Eczacıbaşı, Sapmaz, Has dediğiniz adanlar çıkıyor. Türkiye'yi parsellemişler sanki" dedi Zehra hanım. "Evet teyze onun gibi birşey işte" dedi Ayşe.

ELEKTRİK ÜRETİMİNDE PETROL VE DIŞA BAĞIMLILIK

"Elektiriği de petrole üretiliyorlar demıştiniz değil mi?" diye sordu Zehra Teyze. "Evet, elektrik üretimi için kullanılan enerji kaynaklarının %35'i petrol ürünü. Halbuki ülkemizde onca su ve kömür kaynağı olmasına rağmen suyun payı %41, linyitin payı ise %17" dedi Ali. "Üstelik elektrik üretimi için gerekli her tür makina teçhizat hatta sicim ve kablolar bile emperyalist tekellerden satın alınmak zorunda. Bir de bu firmaların mühendislik firmalarına ödenen onbinlerce liralık maaşlar var" diye ekledi Ercan.

Ahmet bey gözlüğünün camlarını silerken "Peki ama çocuğum bizim bunca teknik elemanımız bu işten anlamıyorlar mı ki bir de dışardan adam getiriyorlar?" diye sordu. "Aslında bu sadece elektrik üretimi için değil amca daha birçok sanayi için de bir dert. Diyelim emperya-

list tekel sana kredi veriyor ama hemen arkasından şartını koşuyor: Bu parayı sana veririm ama, makinanı, teçhizatını benden alacaksın, taşıma işini benim gemilerimle yaptıracaksın, makinaların yerleştirilmesi, ta-kılmasını da benim mühendislik firmama yaptıracaksın ve bilmem şu ka-dar sürede şu kadar faiz ödeyeceksin, gecikersen üstüne şu kadar ceza bi-ner. Senin tabi başka çaren yok, kışkaca alınmışsın. "Tamam" demek zorunda bırakıyor seni. İşte emperyalist tekeller bugün Türkiye gibi ül-keleri böyle kışkaçlar içinde tutuyorlar" diye ekledi.

"Mesela Türkiye Elektrik Kurumunu ele alalım. Zaten Türkiye'de elek-triğin %85'ini bu devlet kuruluşu üretiyor. Diğer %15'ini Çukurova Elektrik, Kepez Elektrik diye özel firmalar üretiyor. Çukurova Elek-trik'e de bu imtiyazı emperyalizmin en büyük resmi örgütü Dünya Ban-kası sağlamış. Bu banka, emperyalizme bağımlı ülkelerde yol, su, elek-trik, haberleşme, liman gibi yatırımlar için devlete krediler verir ve dev-letten özel kesime bu imkanlar sağlamasını ister. Bu imkanları sağladık-ça o ülkede kapitalizmin gelişimi de hızlanır. Böylece emperyalizmin pazarları da alabildiğine genişler. İşte bu Banka da 1950'lerde Seyhan Barajı için kredi verirken burada kurulacak olan elektrik üretimi tesisi-nin bir özel firmanın işletmesini dayatmış. Bunun üzerine bugün Çu-kurova Elektrik'in sahibi olanlar yine devlet bankası olan Ziraat Banka-sından sağladıkları kredilerle bu tesislere sahip olmuşlar. Mesela son za-manlarda, bu şirket fuel-oile dayalı santral kursun diye, dünyanın en bü-yük yedi petrol tekelinin en büyüğü Exxon firmasına bağlı Exim Bank bu kuruluşu kredi sağlamıştır.

Gördüğünüz gibi mesele oldukça açık; adamlar açıktan açığa petrol tü-ketimini kamçulamak için böyle krediler vererek karlarını arttırmanın yollarını buluyorlar. Neyse TEK'e dönelim. TEK'in işbirliği ile içine so-kulduğu üç tane tekel var. Bunlar Etitaş Elektrik Teçhizatı AŞ., Türk Kablo AO', AEG-Eti Elektrik. TEK bu firmalarla sürdürülen işbirliği çerçevesinde yoğun bir biçimde dışarıya bağımlı kılınmıştır. Öyle ki TEK, Türkiye'de tek başına ithalatın %12'sini yapmaktadır. İşte bu dışa bağımlılığın yanısıra mevcut tesisler Türkiye'nin elektrik talebini karşı-layamamakta ve sık sık elektrik kesintisiyle karşı karşıya kalınmakta-dır." diye sözünü tamamladı Ercan.

PETROLDE EMPERYALİST TEKELLER

"Aslında yeraltı kaynaklarımızın emperyalist tekellere peşkeş çekilişinin en çarpıcı örneğini petrolde görebiliriz. Yurdumuzdaki petrol sahalarını emperyalist tekellerin soygununa açan Petrol Kanunu'nu bizzat hazırlayan Max Ball adlı Amerikalı bir uzmandır." dedi Ercan ve devam etti: "Bu kanunla ülkemizde Shell, Mobil Oil, British Petroleum başta olmak üzere birçok emperyalist petrol tekeline sınırsız imtiyazlar tanınmıştır. Bu tekellerin petrolün üretiminden rafinerisine ve pazarlamasına kadar egemenliği ellerinde tutmaktadır" dedi.

"Peki bu alanlardaki kamu kuruluşlarımızın durumu nasıl?" diye sordu Ahmet bey. "Şunlara 'kamu kuruluşu' deme be amca." Ahmet bey hayretle "Niye be evladım?" diye sordu. Ercan: "Kamu diye tüm halkın ortak çıkarları doğrultusunda işleyen kuruluşlara denir. Tüm halkın çıkarlarına uygun kuruluşlar ise ancak sosyalizmde vardır. Sosyalizmde üretim araçları yani makineler, fabrikalar, tarlalar halkın ortak mülkiyetinde yani KAMU mülkiyetindedir. Oysa üretim araçlarının özel mülkiyetinin egemen olduğu kapitalizmde her şeyden önce devlet üzerinde söz sahibi olanlar emperyalizmle bütünlüşmüş yerli tekeli sermaye ve ittifak içinde olduğu büyük toprak ağaları ile tefeci tüccarlardır. İktidar da bu sınıfların olduğu bir düzende devlet mülkiyetindeki işletmelere kamu kuruluşu denemez. Çünkü bu kuruluşlar halkın çıkarlarına uygun olarak değil hakim sınıfların çıkarları doğrultusunda işlemektedirler." "Haklısın Ercan" dedi Ayşe, "dil alışkanlığı biz de hep 'kamu' sözcüğünü kullanıyoruz ama bu, düzenin ideolojisinin yeniden üretmeye hizmet ediyor. Sanki devletin mülkiyetinde olan alanlar sosyalist adacıklarımız gibi. Oysa devletin üzerinde hangi sınıfların söz sahibi olduğunu hiçbir zaman gözardı etmemeliyiz".

"Evet, tekrar petrole dönersek bu zincirin tüm halkalarında emperyalist tekellerin egemenliği olduğunu sözetmiştik. Örneğin petrol üretiminde emperyalist tekellerin payı %60 civarındadır. Özellikle Shell bu oranda büyük yer kaplamaktadır. Bir devlet işletmesi olan Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) ise arama ve üretim için gerekli her türlü makina ve teçhizatı dışarıdan tekel fiyatlarıyla satın almaktadır."

"Peki rafinericilikte durum nasıl Ercan?" diye sordu Ayşe, "Ben de şimdi ona geliyordum zaten. Halen Türkiye'de üçü devlete ait olmak üzere dört rafineri var. Emperyalist tekellerin ortaklığı olan Mersin'deki Ataş işlediği petrolün %35'ini yerli üretimden karşılıyor, %65'ini ise dışarıdan ithal ediyor. Devlet elindeki rafineri ise İpraş, İzmir-İzmir-İzmir ve Batman rafinerileri." "Bu rafinerilerde de makina teçhizat ve teknoloji yönünden dışa bağımlılıktan söz edebiliriz değil mi?" dedi Ali. "Evet, Her yıl 500-600 milyon lira civarında araç-gereç alınıyor. Örneğin Kerkük-İskenderun ham petrol hattı inşası için 1975 yılındaki malzeme ithali 4.3 milyar TL. olmuştur."

"Senin bu anlattıklarından sonra 'dağıtım işine de bu emperyalist tekeller hakim' diyeceğini ben söyleyebilirim oğlum" dedi Zehra TeYZe. "Burası da açık, çünkü şöyle bir seyahate çıksan dünya kadar Mobil Oil, Shell, BP yazılı petrol istasyonlarıyla karşılaşırısın. Hatta adamların tüistik tesisleri de var. Kafamın ermediği de bu ya, adamlar petrol arayıp üretmeye mi gelmişler yoksa turistlik tesis kurmaya mı, şaşırdım kaldım" . "Yerden göğ'e kadar hakkın kaymağımı yiyorlar. Mesela BP petrol aramaz, üretmez, sadece Ataş'a %25 oranında ortaktır ama pazarlama işinden, turistlik tesislerden dünyanın parasını vurur" dedi. "Evet, gerçekten de pazarlamada yine bir devlet işletmesi olan Petrol Ofisinin yeri oldukça sınırlıyken egemenlik emperyalist tekellerdedir. Benzin, gazyağı ve motorin dağıtımında emperyalist tekellerin payı %37, fuel-oilde %30 ve madeni yağda %62'dir. Bu rakamlardan da anlaşıldığı gibi TPAO'nun ürettiklerini Petrol Ofisi pazarlayamamaktadır. Mesela madeni yağın hepsi İzmir'de üretilir ama pazarlamasının ancak %32'sini Petrol Ofisi yapabilir. Yine daha önce sözünü ettiğimiz tüpgazın dağıtımında Petrol Ofisin hiç yeri yoktur, 16 özel firmaya bu sofrayı açmıştır devlet".

Ahmet Bey yerinden doğruldu "şimdi anlaşılıyor devlet kuruluşlarının neden durmadan zarar ettikleri. Hem makina, teçhizat, teknoloji yönünden dışa bağımlı ol hem de birçok faaliyet alanını tekellere terk et, diğer yandan bu tekellerin palazlanmasını sağlayıcı rol oynar, elbette zarar

edersin". "Söylediklerin büyük ölçüde doğru Ahmet Amca" dedi Ali, "bir de burada çalışan personelin çokluğunu eklemek lazım zararın nedenlerine. Bildiğiniz gibi ülkemizdeki sanayileşme emperyalizme bağımlı, çarpık bir nitelikte olduğundan yeterli iş sahası açamıyor, işsizlik de büyüdükçe büyüyor, O zaman devlet, toplumsal patlamayı önlemek için bu kuruluşlara alabildiğince eleman alıyor".

"Senin anlayacağın bir kişinin yapacağı işi on kişi yapıyor öyle mi evladım?" dedi Zehra Hanım. "Evet teyze, tamamen öyle. Bu kuruluşlar özellikle MC döneminde devlet kadrolarının faşistleştirilmesi sürecinde tıkabasa dolduruldu."

DEVLET İŞLETMELERİNİN ZARARLARINI KİMLER KARŞILIYOR?

"Geçenlerde kahvede bizim Seyfi Beye rasladım da konuştuk biraz. Seyfi Bey geçen ay TPAO'dan emekli oldu. TPAO bu yıl 400 milyon zarar etti ya, "ne oluyor yahu?" diye sormaya kalktım. Acı acı gülümsedi adam, "sen o rakama pek kulak asma Ahmet Bey, aslında bizim kuruluşun tam 11 milyar dışarıya borcu var. Eh 5 milyar da alacağımız var ama alacaklarımız hep bizim gibi bataktaki devlet kuruluşları, halimiz duman anlayacağın" dedi" diye konuştu Ahmet Bey. "Aynı şey Petrol Ofisi için de söz konusu. Bu kuruluşun tam 37 yıldır kuruluş kanunu yokmuş, nasıl iş anlamadım yahu" dedi Ali "O zaman kararlarını kendisi alması gereken bir kuruluş olması lazım gelirken 'tepedekiler'den her türlü baskıya maruz kalyormuş. 1976'da 29 milyon zarar ettiler, 1977'de 170 milyon. Gerekli önlemler alınmazsa diyordu geçenlerde Petrol Ofisi Genel Müdürü, zarar 1980'de 1 milyarı bulacak."

"Peki ama evladım bu kadar zararı nasıl karşılarlar? Bu devletin kuruluşları da bir değil 10 değil, bir sürü" dedi Zehra Hanım. "Haklısın teyze" dedi Ercan, "aslında devlet kuruluşları oldukça geniş bir gövdeye sahip ama hep hakim sınıfların çıkarları doğrultusunda çalıştığı için zarar ediyor. Ba bu yılki zararları 17 milyara çıktı." "Teyze değirmenin suyunu soruyor Ercan, onu anlatsana" dedi Ayşe. "Evet değirmenin su-

TUSTAV

yu, yani her yıl milyarları bulan bu zararlar altında işçilerin, yoksul köylülerin, dar gelirli memurların alınterlerinden, gözyaşlarından başka birşey değil. Bu kuruluşlar kaynaklarının bir kısmını Devlet Yatırım Bankaya diye bir kuruluştan sağlar. Bu kuruluş da kaynaklarını Sosyal Sigortalar Kurumu, Emekli Sandığı, Memur Yardımlaşma Kurumu gibi işçilerden, memurlardan "sizin sosyal güvenliğinizi sağlayacağız" diye kestikleri paralardan sağlar. Bu paraları dolambaçlı yollarla devlet, hakim sınıfların cebine aktarır. Yine, Devlet Bütçesi, değirmenin suyunun geldiği başka bir kaynak. Biliyorsunuz bütçeyi oluşturan gelirlerin en büyüğü vergi gelirleridir. Bu ülkede de toprak ağaları hemen hiç vergi vermezken en çok vergi yine çalışanlardan alınır ve bu kuruluşlar kanalıyla halktan toplanan vergiler yine patronların cebine boşaltır. Bir başka musluk T.C. Merkez Bankası. Bu banka da devlet işletmelerini alabilmesine besler hatta 'resmi kalpazanlık' yapıp açıktan para basar."

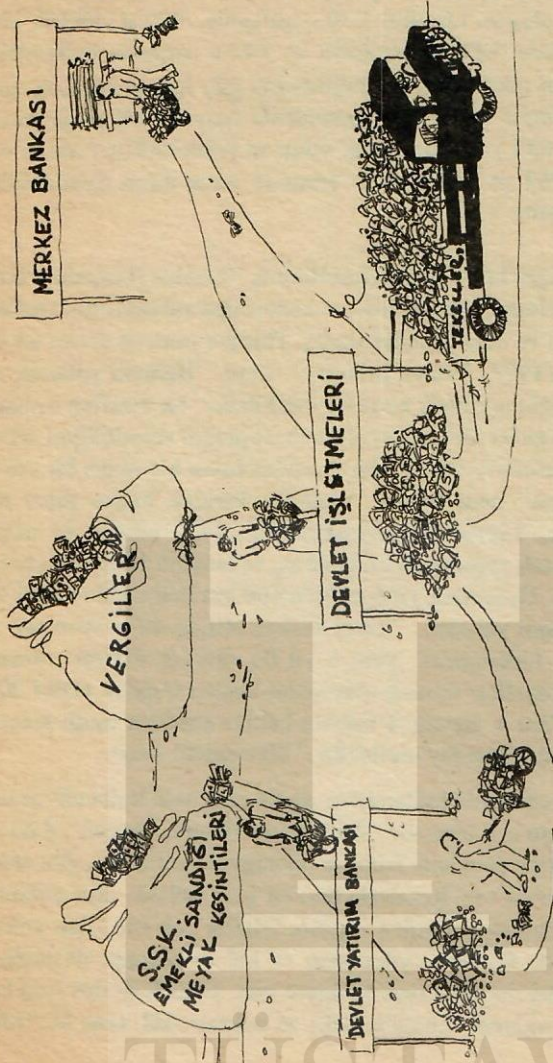
"Tabi bu da paranın değerinin düşmesine neden olur, bundan da en çok biz etkileniriz değil mi evlat" dedi Alımet Bey. "Tamamen öyle" dedi Ercan, "bütün bunlar üstelik 'kamu' maskesi altında yapılıyor. Şimdi anladınız mı neden bu kuruluşlara kamu kuruluşu denilemeyeceğini?" "Durun ben bir çay demleyeyim" dedi Zehra Hanım. Döndüğünde ise tartışmanın kömüre kaydığını gördü.

KÖMÜR SORUNU

"Kömür kaynaklarımız iyi işletilse bugün içinde bulunduğumuz bu enerji darlığından büyük ölçüde kurtulabiliriz" dedi Ercan ve devam etti, "Bugün toprak altında yatan 5-6 milyar ton linyit rezervi var Türkiye'nin. Bu rezervlerin 3.8 milyar tonu devletin, 1.8 milyar tonu ise özel kesimin sahalarında". Ayşe; "Ama devletin elindeki 3.2 milyar ton rezerve sahip Afşin-Elbistan yataklarındaki linyitler düşük ısı değerli oldukları için bu nedenle de ısınma kaynağı olarak elverişsiz oldukları için bu miktarı çıkarmak gerekiyor" dedi.

Ercan "Haklısın ben de aynı şeyi söyleyecektim. O zaman devlet elindeki linyit rezervleri, toplam rezervlerin ancak %20'si oranında olabilmek-

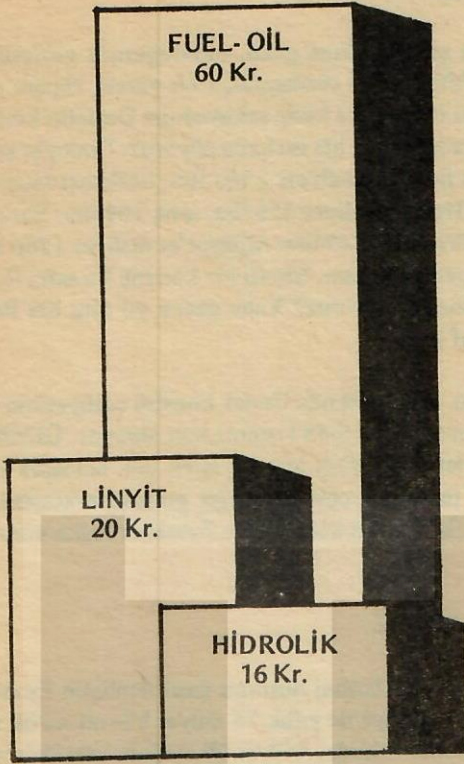
tedir" Söze Ali karıştı, "Halbuki buna rağmen toplam linyit üretiminin %70'ini devlet ve ancak %30'unu özel kesim yapıyor". "Dediğin doğru Ali" dedi Ercan, "linyitteki bu yetersiz üretimden aslan payını alan yine patron sınıfı oluyor. Linyitin %30'u sanayide, %22'si elektrik üretiminde kullanılırken %4'ü ulaştırmada ve %43'ü ısıtmada kullanılabilir". "Söylediğin rakamların da doğruladığı gibi halkın yakacak sorununa yeterince linyit ayrılmıyor, geçenlerde radyoda bir program dinledim nüfusun %68'i yakacak olarak odun ve tezek kullanıyormuş o da bulunabilirse. 1969 ve 1975 yılları arasında resmi odun fiyatlarındaki artış %400 olmuştur."

"Dediğin çok doğru bey" dedi Zehra Hanım, "Lütfiye Hanımlara Bitlis'ten bir misafir gelmişti, geçenlerde, o kadıncağz anlatıyordu. Oralarda çoğunlukla odun ve tezek yakılıyormuş. Tezeğin tonu da geçen yıl 250 TL. iken bu yıl (1977) 750'ye fırlamış." Ayşe, "Halbuki yakacak olarak odun ve tezeğin seçilmek zorunda bırakılması, bir taraftan ormanlarımızın yok olup gitmesine neden olurken, toprağın verimliliğini arttıracak hayvan gübresinin yakacak olarak kullanılması hiç akılcı bir yol değil." "Çok doğru" dedi Ercan, "Halbuki Türkiye bugün gübre ithal eden bir ülkedir. Yapılan araştırmalara göre 1977 yılında 40 milyon ton yaş gübre tezek yapımında kullanılmış ve bundan 10 milyon ton tezek elde edilmiş. Oysa aynı yıl 6 milyon 400 bin liralık gübre ithal edilmiş." Ali sigarasını yakarak, "Oysa sözünü ettiğin 40 milyon ton yaş gübre araziye kullanılırsa yeni o yıl da aksi bir durum olmadan iklim ve yağış koşulları normal olsa kedar başına buğday verini 30-50 kg. artabilir." Yani o zaman 4 milyon hektar araziden aşağı yukarı 2 milyon ton fazladan buğday üretilebilir." diye ekledi Ayşe.

"Linyitin %44'ü ısınmada kullanılıyor dedin ama nasıl kullanılıyor nasıl alınıyor bir de onu sen bize sor" dedi Zehra Hanım, "geçen yıl iki ton linyit bulacağız diye dünyanın parasını ödediğimiz yetmemiş gibi aldığımız linyitin yarısı da toz. Rezaletin bini bir para vallahi" diye yakınmasını sürdürdü. "Devletçe üretilen linyitte aslında pek toz falan yoktur. Devlet ocaklarında kömürün yıkanması ve kül oranlarının düşürülmesi için gerekli tesisler var ama özel kesimde yok. Üstelik devlet özel kesime bu tesisleri yapması, kömürlerdeki su miktarı, kül, tane büyüklüğü

1 KV/S ELEKTRİK MALİYETİ

veya toz oranı ile ilgili bir standart koymamış. Adamlar zaten sınırlı miktarda üretim yapıp topraktan çıkardıkları gibi kömürü halka fahiş fiyatlara satıyorlar."

"Yahu evladım şimdi aklıma geldi, okuduğumda gözlerim faltaşı gibi açıldı" deyip Ahmet Bey cüzdanından bir gazete kütürü çıkardı. "Bak bak ibret-i alem olsun diye kesip saklıyorum. Devletin kömür ocaklarından kömür kaçıyor, biz ise kaçıyoruz. Dinleyin şimdi fiyatları; Ereğli'de 1 ton linyitin maliyeti 2 bin lira, ocakbaşı satış fiyatı ise 900 lira; Garp linyitlerinde maliyet 256 lira, satış 169 lira; Şark linyitlerinde maliyet 1.100 lira, satış 345 lira; Alpagut'ta maliyet 1266 lira, satış 208 lira, gelin de tepeniz atmasın. Şimdi biz kömürü bu satış fiyatları artı taşınacılık fiyatına mı alıyoruz? Yahu geçen yıl tam bin lira saydım bir ton linyite, insaf be."

Ayşe, "Haklısın amca, aslında devlet kömürü maliyetinin hayli altında satıyor ama bunun ancak %48'i ısınma için alınıyor. Üstelik de ğıtım işinin hepsini devlet yapmadığı için bu iş en çok araçlara yarıyor. Karaborsacı kömür tüccarları çeşitli içkağıt yollarıyla kömürü devletten o saydığın fiyatlarla alıp 4-5 kat üstünde fiyatlarla halka satıyorlar."

SU KAYNAKLARIMIZ

"Ülkemizde su kaynaklarının durumu nasıl demiştin Ercan?" diye sordu Ahmet Bey. "Türkiye'de yıllık 75 milyar kilovatsaatlik su potansiyeli var amca. Ülkemiz aslında, Avrupa ülkelerinin yeraldığı su potansiyeli sıralamasında dördüncü sırayı alıyor." Ali, "Gelgelelim bu potansiyelin ancak %9'undan yararlanılıyor. 1985'de ise bu oran ancak %30'a çıkacakmış. Geçenlerde bir kuruluşun hazırladığı raporda yazıyordu, aklımda yanlış kalmadıysa, 1 kilovatsaat elektrik enerjisi su santrallerinde 16 kuruşa, linyit santrallerinde 20 kuruşa, fuel-oil santrallerinde 60 kuruşa, gaz santrallerinde ise 140 kuruşa maloluyormuş." Zehra Hanım "Çocuklar tüm bu konuştuklarınızdan benim anladığım; gerek elektrik üretiminde, gerekse ısıtmada ve diğer alanlarda mevcut enerji kaynaklarından en çok su gücüne ve kömüre ağırlık verilmesi gere-

kiyor. Odun kullanımı ormanlarımıza zarar verdiği için yararlı sayılmaz diyorsunuz. Tezek yapımında kullanılan hayvan gübresini ise tarımda kullanmalıyız diyorsunuz. Petrolü ise yeterince üretmediğimiz gibi, dışarıdan almak zorunda kalıyoruz. Bu kesimde yoğun bir sömürü mekanizması var, petrol kullanımını en alt düzeyde tutmalıyız diyorsunuz. O zaman su ve kömür kaynaklarına dayalı bir enerji politikası izlemek, toplum için yararlı değil mi?" dedi.

ÇÖZÜM NE?

"Dediğin çok doğru hanım, ama baksana ne diyor çocuklar; hangi kaynağın ne kadar kullanılacağı toplumun çıkarları gözönüne alınarak tespit edilmiyor. Aslında enerji politikası da dahil, tespit edilen her politika hakim sınıfların azami kar elde etmeleri amacına uyarlı oluyor diyor çocuklar" dedi Ahmet Bey. "Öyle amca" dedi Ayşe, "yani enerji kaynaklarından hangisine ağırlık vereceğiz, ülkede ne üreteceğiz, ne kadar üreteceğiz, hangi araçlarla üreteceğiz tüm bunların toplumun bireylerinin çıkarları gözönüne alınarak ve insanlığın kurtuluşunu sağlamak amacı gözardı edilmeden saptanabilmesi gerekir. Bunun için de üretim araçlarının toplumsal mülkiyeti sağlanmalı, yani fabrikalar, madenler, tarlalar, makinalar, kapitalistlerden, toprak ağalarından alınmalı ve toplumun mülkü haline gelmeli, bunlar üzerinde toplumun söz hakkı olmalı".

"Söylediklerin iyi güzel de kızım" dedi Ahmet Bey, "biz şimdi işçiden, yoksul köylüden yana bir partiye oylarımızı versek ve onlar iktidara gelseler bu dediklerini yapamazlar mı?" "İşte bugün geniş emekçi halk yığınlarının birçoğuda böyle düşünüyor ya Ahmet Amca" dedi Ercan, "sanki bu pahalılık, bu soygun bunca kötülüğün nedeni kötü hükümetler. Yani kötü hükümetler gitse iyi hükümetler gelse herşey düzelecek sanki. Mesela Zehra teyze, kaç yıldır oy kullanırsın?" Zehra Hanım "Şöyle böyle Demokrat Parti döneminden beri evladım yani şöyle böyle 28 yıldır." "Tamam işte 28 yıldır bu ülkede 15'in üstünde hükümet kuruldu. Söyle misin değişen ne oldu?" "Vallahi pek birşey değişme-

di, aksine kötüleşti. Son zamanlarda başımıza bir 'umut' sevdası sardılar ya onun da ipliği çıktı ortaya."

"Birşey değişmedi aslında, kötüleşti diyorsun. Doğru. Fakat buna asıl neden şu hükümetin kötü bir diğerinin daha kötü olması değil, buna neden, Türkiye'nin emperyalizme bağımlı bir ülke olması ve her geçen yıl bu bağımlılığın daha da artması, emperyalizmin özellikle 1945'ler sonrası ülkemizin içine yabancı sermayesiyle, NATO'su, CENTO'su, kontr-gerillasıyla yerleşmesi ve bizi tamamen emperyalist sistemin kısıkaçları altına alması oldu. Ve bunu yaparken emperyalizm, kendisine yerli uşaklar da buldu. Bugün bunlarla birlikte halkımızı yokluk,yoksulluk içinde bıraktıkları gibi insanlık adına ne varsa herşeyimizi alıp bizi bir alet, bir sayı, bir vesile yaptılar; çok yönlü bir güvensizliği yaşayan, korkak insanlar yaptılar. Halk yığınları, bireycilik, edilgenlik, kadercilikle yıllar yılı şu veya bu "umut"larla uyutuldu ve hala uyutuluyor, 3-4 yılda bir yeni umutlarla sandıktan çıkacak kurtarıcıları bekleyip duruyor."

"Peki, şimdi vazgeçtik ipliği pazara çıkan-halkçı (!) - partilerden de; diyelim işçilerin, yoksul köylülerin yanında olduğunu iddia eden ve adı "sosyalist" olan bir partiye halkın büyük bir kısmı seçimlerde oylarını verse ve o parti de hükümet olsa, üretim araçlarını sömürücü sınıflardan alıp toplumun mülkiyetine geçirerek sosyalizmin inşasına girişemez mi?" diye bir soru yöneltti, Ahmet Bey.

"Soruna istersen ben cevap vermeye çalışayım Ahmet amca" dedi Ali ve konuşmasını sürdürdü. "Şimdi önce şu soruyu cevaplayalım. Gerçekten bugün sosyalist bir partiye oy verecek bir seçmen çoğunluğu var mıdır? Bunun olduğunu ve olabileceğini söylemek oldukça güç. Çünkü kapitalist toplumlarda geniş halk yığınları büyük ölçüde politikanın dışındadırlar. Onlara sömürücü sınıflar ve onların sözcüleri tarafından hep şu söylenir; -politikayla politikacılar uğraşır, siz işinizle uğraşın, politika sizin neyinize!- onlarda gerçekten bir taraftan güç koşullar altında yaşantılarını sürdürmelerinin, yani açlıktan ölmemelerini sağlayabilmemnin endişesi ve telaşı içinde ömür tüketirler. Bir işçi bütün gününü güç koşullar altında iş yerinde geçirir ve kendisini geceleri yatağa zar-zor

atar, başında bir de bakmak zorunda olduğu çoluk çocuğu varsa sorunlar artık kırkbaşı olmuştur. Kaldı ki yine geniş yığınlar büyük ölçüde cehalete terk edilmiş, gerçekleri görmenin duymanın imkanları ellerinden alınmıştır.

Örneğin Türkiye'yi ele alalım: 1971 sayımına göre 40 milyon 197 bin nüfuslu Türkiye'de 12 milyon 800 bin kişi daha okuma-yazma bilmemektedir. Okur-yazar olmayanların 8,5 milyonu kadın, 4,3 milyonu ise erkek. Bunun dışında 5,7 milyon kişi ise okuma-yazmayı sadece askerde Ali okulunda öğrenmiş, o kadar. Böylece bu cehaletin karanlığına itilmiş nüfus 18 milyonu buluyor." "Yalnız o kadar mı?" dedi Ayşe "7,1 milyon haneden 2,9 milyonunun elektriği yok, içinde yaşanan 80 bin hane ise mağara ve çadır olarak tanımlanıyor bizzat devletin resmi raporlarında. Bu koşullarda yaşayan insanların politikayla ilgilenmeleri nasıl mümkün olabilir ki?" "Hakkınız var çocuğum" dedi Ahmet Bey. "Örneğin biz memurlara bile ne çok baskı yapıldı 'Memurlar siyasetle uğraşmaz' diye ve hep bilirsiniz o malum öğüt yapıldı -salla başını al maaşını-"

Ercan, "Bugün de aynı zıvaları dinletiyorlar. Yok efendim, memur siyasetle uğraşmazmış, yok, işçi siyasetten ne anlarmış, yok öğrenci adam önce okulunu okuyup bitirmeliymiş vs. vs.; **VELHASIL TÜM BU ÇABALAR EMEKÇİ HALK YIĞINLARINI SİYASET DIŞI TUTMAK AMACINA YÖNELİK**, çünkü sömürücü sınıflar biliyorlar ki emekçi yığınlar sorunlarının gerçek nedenlerini öğrendikleri takdirde yer yerinden oynayacak, saltanatları devrilecektir."

Demek ki sosyalist bir partiyi hükümet yapacak seçmen çoğunluğunu sağlamak önündeki bir engel, emekçi yığınların bu şekilde siyaset dışı tutulmaları oluyor. Bir diğeri ise yine bir kısmı işçi sınıfı içinden olmak üzere bir çok ara tabakaların sermayenin cephesine çekilmiş olmasıdır. İşçiler içinden belli bir kesime göreli yüksek ücret ödeyerek, kapitalistlerin sofraya artıkları önlerine atılarak bunlar patronların safına çekilmeye çalışılır. Yine patronların düzeni sürsün diye bir çok gazete, dergi, sine-ma, okul, radyo, televizyon, müzik vb. araçlarla da düzendeki egemen ideoloji yeniden üretilir. Sınıfları tuğlalara benzetirsek, bu tuğlaları bir

arada tutan onların üzerindeki sıva (ideoloji) bu kurumlarda yeniden üretilir. Her sınıftan bireye *düzenin sürmesi için* kendilerinden ne bekleniyorsa o, bu araçlar yoluyla öğretilir, benimsetilir. Hatta bu kesimlerden bazıları "kraldan daha çok kralcı" kesilir; sınıflar mücadelesinin kızışması canını sıkmışsa "asacaksın birkaçını bak nasıl yola gelir bu millet" diye fetvalar bile vermeye başlarlar. İşte bu yolla da kapitalistler, sosyalist bir partiye gitmesi söz konusu olabilecek oyları, kendilerini temsil eden partilere çekerler."

Ahmet Bey başını sallayarak "haklısın evladım, bu dediğin yollarla gerçekten, sömürülen sınıf ve tabakalar içinde yer almasına rağmen bir çok kişi, patronlar düzeninin değirmenine su taşıyıp duruyorlar, ama istersen gel şöyle bir varsayım yapalım. Diyelim ki, o sosyalist parti hükümet olmak için gerekli oy çoğunluğunu sağlasa ve iktidar olsa, üretim araçları üzerinde sömüren sınıfların egemenliğine son vererek sosyalizmin inşasına girişemez mi?"

Ali, "Bizim her dört yılda bir verdiğimiz oylarla seçilen milletvekillerinden oluşan parlamento, devlet mekanizmasının sadece bir parçasıdır. Parlamento dışındaki devlet örgütleri ise bizim oylarımızla, yeni seçimle değil, atama yoluyla işler. Halk isterse, oylarıyla bir sonraki seçimlerde parlamento dışındaki devlet örgütlerini değiştirebilir ama devletin parlamento dışında kalan kurumlarının yöneticilerini seçemez, bu kurumların yönetimine doğrudan el koyamaz."

Ahmet Bey yeniden bir soru yöneltti; "Peki, bizim oylarımızla seçilen parlamento devletin diğer kurumlarını etkileyip, denetleyemez mi? Benim bildiğim kadarıyla, halk parlamento seçer ve 226 milletvekiline sahip olan parti veya partiler koalisyonu hükümet olurlar. Parlamento yasaları yapar ve hükümet de bunu yürürlüğe koyar. Durum böyle olunca hükümet, diğer devlet kurumlarına yasaları uygulatacak güçte değil midir?"

Ercan, "Günümüzde devlet aygıtı alabildiğince gelişti, büyüdü, yeni yeni işlevler edindi. Bu gelişen devlet aygıtı içinde parlamento dışı ku-

rumlar yani ordu ve bürokrasi, -Sistemi korumak ve sürekliliğini sağlamak- işlevlerini yerine getirebilmek için, kendilerine büyük güç sağlayan silahlara sahiptirler. Ayrıca en gelişmiş haberleşme ve ulaşım araçlarının, bilgisayarların ilk kullanıldığı yer de bu kurumlar olmaktadır. Şimdi, bu kurumlar üzerinde yeralan hükümet, düzenin genel işleyişine aykırı bir iş yapmadığında bu kurumlar uyum içinde olabiliyor, bu kurumları yönlendirebiliyor. Ama burjuvazinin aleyhine olabilecek yasaların oluşturulması ve bunların yürürlüğe konmasında parlamento ve hükümet, bu kurumlar karşısında güçsüz kalmakta, onları yönlendirememektedir. O zaman asıl güçlü olanın bu kurumlar olduğu asıl iktidarın bu kurumlarda odaklandığı ortaya çıkmaktadır."

Ayşe, "Şiddetle vurgulanması gereken bir nokta var; özellikle Türkiye gibi emperyalizme bağımlı ülkelerde C.I.A., Konr-gerilla gibi örgütler de devlet kurumları içinde yuvalanmışlardır. Bu nedenle ülkemizde emperyalizm NATO, CENTO ve diğer emperyalist kurumlarıyla içsel bir olgu halini almıştır. Bu örgütler rahatlıkla parlamentonun yaptığı yasaların dışına çıkabilmekte ve hükümetler bunu bildikleri halde bu kurumların kılına bile dokunamamaktadırlar."

Ali, "Ben bir kaç örnek vermek istiyorum." dedi "Örneğin ülkemizde hayli önemli yerlere sahip devlet işletmeleri var. Bu işletmeler faaliyetlerini büyük ölçüde emperyalizme bağımlı biçimde sürdürmektedirler. Ve bunların bir kısmının da emperyalist tekellerle bir çok ortak yatırımı var. Örneğin Makina Kimya Endüstrisi, çok uluslu tekellerden FIAT ve BASF ile; Sümerbank, Mannesman ve BASF ile; Demir-Çelik işletmeleri, Koppers ve Mannesman ile; TEK, AEG ve Le Material Electrique ile; PTT, Netaş ile ortak kuruluşlara sahiptirler. Daha böyle 22 ortaklık var. İşte çokuluslu tekellerle girilen bu ilişkilerin sonucu bu kuruluşların üst katlarında yer alanlar kapitalistler gibi davranabilmekte ve bunların amaçları çokuluslu tekellerin amaçları ile çakışabilmekte hatta bu kuruluşlar tekeli sermayenin işçi sınıfı karşısındaki örgütü olan Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'na üye edilmektedirler. Oysa bu yasalara aykırı bir durumdur. Aynı şekilde yasalara aykırı olmasına rağmen bu kuruluşların yönetim kurulunda görev alanlar işveren sandıklarının yönetim kurulunda görev almakta."

Ahmet Bey söze karışarak "Yalnız görev değil bol miktarda maaş da almaktalar" dedi. "Evet amca, üstelik her yıl halktan kesilen kaynaklar, tekelci sermayenin bu örgütlerine aidat, grev fonu vs. diye aktarılmakta" diye ekledi Ali. Ayşe, "İşte parlamentonun bu kuruluşlar karşısında güçsüz oluşuna güzel bir örnek" dedi ve ekledi "Şimdi devlet işlemlerinin işveren sendikalarına üye olmaları aidat vs. ödemeleri ve bu kuruluşların yöneticilerinin işveren sendikaları yönetim kurulunda görev almaları yasalara aykırı bir durum. Ancak gelen her hükümet hatta bu "halkçı" olamı da dahil olmak üzere hiçbir bu kuruluşları işveren sendikalarından geri çıkaramıyor. Yani parlamentonun seçtiği yürütme gücünü elinde bulunduran hükümet, burjuvazinin çıkarlarına aykırı olduğu taktirde, mevcut yasaları yürürlüğe koyamıyor, devlet örgütlerini yönlendiremiyor." dedi.

Ercan, "Bir başka örnek ise son zamanlarda üzerinde çok söz söylenen Kontr-gerilla ile ilgili. Devlet kurumları içinde böyle yasal olmayan bir örgütün olduğunu sağır sultan bile duydu, parlamento bu örgütün varlığını bilmesine rağmen hatta iktidardaki hükümetin milletvekillerinin basbas bağırması, bu örgüt hakkında kitaplar yazmalarına rağmen, Başbakan, kalkıp -böyle bir örgüt yoktur- dedi. Oysa o da var olduğunu biliyor ama dedik ya, düzenin genel işleyişine aykırı bir konuda hükümet, devlet aygıtına söz geçirememekte, onu yönlendirememekte, tersine onun tarafından yönlendirilmektedir.

Aynı şekilde çağımızda alabildiğine hızlanan bir silahlanma yarışını görüyoruz. Emperyalist kimya, demir-çelik vb. tekelleri karlarını sürekli arttırmak üzere bu yarışı körüklüyor ve ekonomiyi askerileştiriyorlar. Durum böyle olunca, ordu ile tekeller sıkı bağlar içine giriyorlar. Özellikle bağımlı ülkelerin orduları emperyalizmin resmi askeri örgütleriyle bütünleşip öncelikle emperyalist-kapitalist sistemin korunmasını ve gelişen halk kurtuluş savaşlarını bastırmak için oldukça ince yollara başvuruyorlar ve bunu yaparlarken tamamen parlamentonun yönlendirciliği dışında hareket ediyorlar, patta parlamentoyu yönlendiriyor, ilericî hareketlere girişen hükümetleri deviriyorlar. Tarihte bunun örneklerini bir çok kez gördük, yaşadık. Bir Şili, bir İran, bir Pakistan bunun örnekleridir."

Ahmet Bey, "tüm bu anlattıklarından sonuç olarak, düzenin işleyişine aykırı girişimler söz konusu olduğunda, parlamentonun ve hükümetin işlevsizliği ortaya çıkıyor" dedi.

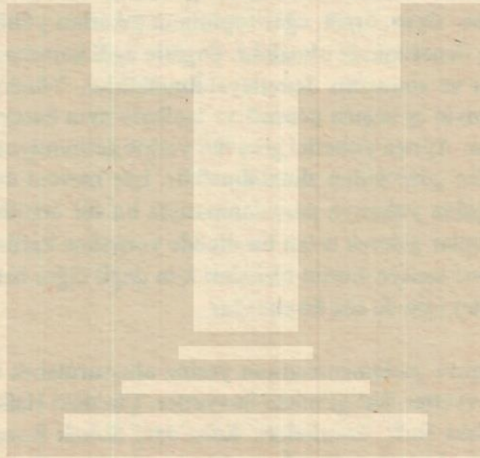
Ercan, "Dolayısıyla emekçi yığınlar düzenin koruyucusu olan devlet örgütlerini aşağıdan yukarıya parçalamalı ve yerine kendi örgütlenmelerini geçirmelidir, böylece toplum yönlendirme, denetleme, oluşturacağı 'yeni kurum'larla kendisi doğrudan kullanılmalıdır."

Zehra hanım hayretle "Nasıl aşağıdan yukarıya parçalamak evladım, yani yakıp yıkmak mı?" Ayşe güldü, "Aslında devletin aşağıdan yukarıya parçalanması birçok kimsece sadece böyle anlaşılıyor teyze" dedi ve ekledi " o dediklerin hakim sınıfların şiddetine karşı gereklidir ama aşağıdan yukarıya parçalamayla anlatılmak istenen şey sadece bu değil. Şimdiki durumda bu örgütlerde kararlar, egemen sınıflar yararına, hep yukarılarda belirli bir azınlıkça veriliyor, geri kalan çalışanlar ise kararlarda yer alamıyorlar, onlar sadece verilen emirleri yerine getiren ve yeknesak, anlamsız işler yapan ya makinaların canlı parçaları işçiler olarak ya da evet efendim-sepet efendimle ömür tüketen ve hiç bir yeteneklerini geliştirme imkanı bulamayan memurlar olarak yaşamlarını tüketip gidiyorlar, Oysa, örgüt, eğer toplumun çıkarları yönünde işleyecekse toplumun denetiminde olmalıdır. Örgütle ilgili kararlara tüm örgüt üyeleri katılmalı ve sonuçları denetleyebilmelidirler. Yöneticiler örgüt üyelerinin seçimiyle iş başına gelmeli ve işçilerle aynı düzeye yakın bir maaş almalıdırlar. Ayrıca yönetici görevini yerine getiremiyorsa yine çalışanlar tarafından görevinden alınabilmelidir. İşte mevcut devlet mekanizmasının aşağıdan yukarıya parçalanmasıyla bu tür örgütlenme oluşturulur ve çalışanlar giderek artan bir ölçüde yönetime katılmış olurlar. Bu tür örgütlenme sadece üretim birimleri için değil diğer her türlü siyasi, kültürel örgütler için de söz konusudur.

Şüphesiz ki burjuva parlamentosunun yerine oluşturulacak olan örgütler –örneğin Sovyetler Birliği'ndeki Sovyetler, Çin'deki Halk Komünleri, Bulgaristan'daki Halk Komiteleri, Küba'daki Sokak Komiteleri gibi geleceğin yönetim birimleri olacak örgütleri– oluşturmak ve diğer burjuva devlet aygıtlarını aşağıdan yukarıya parçalamak isteğine hakim sı-

nıflar ve onların devleti karşı çıkacaktır. Bu da toplumsal bir DEVRİM mücadelesini zorunlu kılacaktır".

Zehra hanım, "desenize işiniz zor evladım" dedi. Ayşe, biraz da içeryerek, "işiniz değil teyze işimiz demen gerekir. Çünkü bu düzenle senin de çelişkin var, tıpkı işçilerin, yoksul köylülerin, dar gelirli memurların yani tüm sömürülen sınıf ve tabakaların olduğu gibi. O halde sen ve herkes katılmalı mücadeleye. Bazıları hala, birtakım kimselerin veya grupların gelip devrim yapacaklarını, tabiri caizse, kendilerini kurtaracaklarını bekliyor. Oysa herkesin katkısı oldukça, herkes mücadele safalarında yer aldıkça devrim mümkün olabilir. Bazıları da hala binbir umutsuzluk içinde —ben ne yapabilirim ki?— diye anlamsız sorular soruyor. Aslında, bak, herkes birşeyler yapmaya çalışıyor ve herkesin çabası birleşince büyük, yenilmez güçler doğuyor. BU YOL ELBETTE Kİ SARP VE ENGEBELİ, YÜRÜNMESİ ZOR, AMA YÜRÜNECEK! HEM DE DÖĞÜŞE DÖĞÜŞE! YILGINLIK UMUTSUZLUK BİZE YASAK! VE BU YOLUN SONUNDA ZAFER, HİÇBİR ŞEYİ AFFETMEYECEK KADAR, TIRNAKLA SÖKÜLÜP KAZANILACAK!

TÜSTAV

TÜSTAV

BİLGİ VE DÖVÜŞKENLİK
BİLGİ VE DÖVÜŞKENLİK BİZİ BEKLİYOR.
NABZINA KULAK VERİN ÇELİĞİN
YAĞMURUN, KAYALIĞIN, DENİZİN NABZINA
KULAK VERİN;

GÖRÜN, NASIL NEFES ALIYOR SEVİNÇ,
SABIR NASIL DA ÇARPINTILI
İŞTE! ALINLARI ÇOCUKLARIN.

BARINAKLARIMIZ BİZİM
İŞTE! YAS KUNDAĞI ANALAR. SESSİZCE
DONATIYORLAR BİZİ
İŞTE! GENCECİK ANISI ÖLENLERİN. ENCANLI
YİĞİNAKLAR BİZE.

İŞTE! EZİLENLER. BAYRAKLARIMIZ.
KARDEŞLER! HALKIN KARDEŞLERİ!
YOLDAŞLARIM!
BAŞLAYINCA BU YOLUN ONURLU YOLCULUĞU
ANCAK YAŞAMAKLA VARILAN DUYGUDA

ŞARKILARIMIZ,
ÇÜNKÜ ADIM ADIM DERİNLEŞTİ EZGİSİ,
BİLEKTE, DİZBAĞINDA, DUDAKTA ATEŞLENDİ.
VE KOŞA-KUCAKLAYA
VE SARA-SARMALAYA
VE YUMRUKLAYA YUMRUKLAYA
HAKLI VE MAZLUM OLANIN UYUŞUK UMURUNU
UYARMAK İÇİN KUVVETLİ VE ZALİME KARŞI
NİCE SARP YERDEN GEÇİLDİ BURAYA KADAR.
VE BURADAN, DAHA DA DİKLEŞEREK,
DİNMEDEN-DİNLENMEDEN,
DİŞE-DİŞ
DÖVÜŞE DÖVÜŞE YÜRÜNECEK

NIHAT BEHRAM